

WPROWADZENIE

Krzyż jest znakiem naszego zbawienia, należy do podstawowych symboli chrześcijańskich, wyraża Kościół i wiarę. Istnieją liczne formy kultu krzyża: ucałowanie, przyklęknięcie, pokłon, adoracja. Od VIII w. w liturgii pojawia się uczczenie krzyża w Wielki Piątek, od XI w. krucyfiks (krzyż z wizerunkiem Ukrzyżowanego) stawiany jest na ołtarzu albo w jego pobliżu.

PRZYGOTOWANIE DALSZE

1) duchowe

Liturgia jest źródłem i szczytem życia chrześcijańskiego. Funkcja liturgiczna nie ogranicza się tylko do czynności spełnionej w liturgii, lecz jest także diakonią we wspólnocie. Wskazane jest zaangażowanie osób pełniących funkcję ministranta krzyża w inne dzieło apostołskie w rodzinie, parafii;

2) teologiczne

Ministrant krzyża powinien znać symbolikę tego znaku, rozważać ją i włączać w swoje życie;

3) wspólnotowe

Przygotowanie do wykonania funkcji ministranta krzyża może dokonać się we wspólnocie, np. w czasie spotkań formacyjnych poświęconych rozważaniu tematu liturgii, tzw. kregów liturgicznych.

PRZYGOTOWANIE BLIŻSZE

1) *Podczas prób przed liturgią należy zwrócić uwagę na:*

a) przygotowanie krzyża procesyjnego, w razie potrzeby oczyszczenie i ozdobienie go np. gałązkami palm czy czerwoną stułą – jak opisano w części dotyczącej szczególnych przypadków;

b) ustalenie tras i sposobu procesji na wejście, na Ewangelię i wyjścia do zakrystii;

c) przeciwienie sposobu umieszczenia krzyża na stojaku w prezbiterium albo sposobu odniesienia krzyża do zakrystii po procesji wejścia (jeśli w prezbiterium już znajduje się inny krzyż – nie należy mnożyć znaków);

d) wskazanie krzesła, które ma zająć posługujący – w pobliżu miejsca wykonywania posługi, tj. w pobliżu stojaka, na którym będzie postawiony krzyż, w pobliżu zakrystii, jeśli krzyż będzie zanie-

siony do zakrystii (krzesła mogą być ponumerowane lub oznaczone w inny sposób);

e) strój posługujących; może być dwojakiemu rodzaju:

- alba (gdy jej krój tego wymaga to także humerał i pasek)
- komża, sutanka, kołnierz – zależnie od miejscowego zwyczaju.

2) Uzgodnienia z innymi uczestnikami celebracji

Każdą akcję liturgiczną należy dobrze przygotować ze współdziałaniem wszystkich zainteresowanych.

a) **główny celebrans** lub **ceremoniarz** decyduje o tym jaką trasą pójdzie procesja na wejście i którą drogą odbędzie się wyjście do zakrystii;

b) z **ministrantami światła** oraz **turyferariuszem** i **nawikulariuszem** należy uzgodnić i przeciwiczyć sposób procesji wejścia i wyjścia do zakrystii;

c) w przypadkach szczególnych omawia funkcję z innymi jeszcze posługującymi, np. w czasie przygotowań do procesji rezurekcyjnej z ministrantem niosącym figurę.

PRZYGOTOWANIE BEZPOŚREDNIE

Tuż przed celebracją należy pamiętać o tym, że:

1) posługujący przychodzi do zakrystii w zależności od rodzaju celebracji na co najmniej 15 min (w dni powszednie) – 30 min (w święta i uroczystości) przed liturgią, by dokonać ostatnich uzgodnień i przygotowań;

2) w zakrystii należy przygotować krzyż i stojak, w szczególnych okolicznościach krzyż powinien być w specjalny sposób ozdobiony (w Niedzielę Palmową można ustroić krzyż gałązkami palm, natomiast podczas procesji rezurekcyjnej powinna być przygotowana stosownego rozmiaru czerwona stuła);

3) istotnym elementem przygotowania jest wspólna modlitwa zespołu służby liturgicznej i chwila skupienia w ciszy tuż przed rozpoczęciem liturgii.

PODSTAWOWE ZASADY DOTYCZĄCE POSŁUGI MINISTRANTA KRZYŻA

1) Krzyż powinien być niesiony zawsze prosto, oburącz, pasyjka powinna być skierowana do przodu;

2) w zakrystii krzyż powinien stać na stojaku, a nie być oparty o ścianę;

3) w procesjach krzyż idzie pomiędzy ministrantami światła, jeśli przejście jest wąskie, MŚ idą przodem;

4) jeśli w procesji wejścia jest stosowane kadzidło to turyferariusz (i nawikulariusz) idą na czele procesji;

5) ministrant krzyża nie przyklęka po dojściu do ołtarza, ale czyni głęboki skłon (zwykle razem z ministrantami światła), a następnie umieszcza krzyż w odpowiednim miejscu.

SCHEMAT PROCESJI WEJŚCIA

†		LEGENDA:
N	T	† - krzyż w zakrystii
MŚ + MŚ		T - turyferariusz
I	I	N - nawikulariusz
...	...	MŚ – ministrant światła
I	I	+ - ministrant krzyża
GC		I – posługujący
		GC – główny celebrans

Wytluszczenie – procesjonalne wyjście (T i N nie idą w procesji).

SZCZEGÓLNE PRZYPADKI

1) Procesja wejścia w Niedzielę Palmową – krzyż może być przystrojony gałązkami palm;

2) Procesja po Mszy św. Wieczery Pańskiej w Wielki Czwartek do kaplicy adoracji (tzw. ciemnicy) – krzyż idzie sam na czele procesji;

3) Krzyż w czasie liturgii Męki Pańskiej w Wielki Piątek: w procesji wejścia nie jest niesiony krzyż, sama celebracja zawiera adorację krzyża, która następuje po liturgii słowa. Adoracja może mieć dwojaką formę:

- **odsłonięcie krzyża:** po modlitwie powszechnej do ołtarza niesiony jest (przez diakona, prezbitera albo ministranta) zasłonięty krzyż, który jest następnie odsłaniany przy ołtarzu przez kapłana, śpiewa się wówczas trzykrotnie wezwanie: „Oto drzewo Krzyża...”; wszyscy odpowiadają „Pójdźmy z pokłonem”; po skończeniu każdego z tych śpiewów wszyscy klękają i oddają cześć krzyżowi);

- **procesja z krzyżem** – różni się od powyższej formy tym, że trzykrotny śpiew odbywa się w pobliżu wejścia do kościoła, pośrodku kościoła i przy wejściu do prezbiterium.

Adoracja krzyża przez wiernych następuje po odsłonięciu krzyża – w jej czasie podtrzymuje go dwóch ministrantów. Przy krzyżu stawia się zapalone świece. Wierni kolejną oddają cześć krzyżowi przez przyklęknięcie lub ucałowanie. Po adoracji krzyż jest ustawiany na ołtarzu.

Procesja do miejsca przechowywania Najświętszego Sakramentu (tzw. Bożego Grobu) – odbywa się bez krzyża;

4) na czele procesji wejścia Wigilii Paschalnej nie niesie się krzyża, tylko Paschał;

5) podczas procesji rezurekcyjnej – na jej czele niesiony jest krzyż ozdobiony czerwoną stulą i figura Zmartwychwstałego. Po procesji należy je ustawić w uprzednio przygotowanych miejscach w pobliżu ołtarza.

MODLITWA MINISTRANTA KRZYŻA

Panie Jezu Chryste, Ty z miłości do ludzi umarłeś na krzyżu. Swoją męką uwolniłeś człowieka z grzechu i obdarzyłeś go nowym życiem. Pomóż mi nieść Twój znak krzyża w procesji i naucz mnie naśladować Cię w codziennym dźwiganiu krzyża. Spraw, aby wszyscy poznali Twoją nieskończoną miłość i oddali Tobie swoje serce. Który żyjesz i królujesz na wieki wieków. Amen.

MATERIAŁY POMOCNE DLA PEŁNIĄCYCH FUNKCJĘ MINISTRANTA KRZYŻA

1) Cytaty z Pisma Świętego o krzyżu do osobistych rozważań:

Mt 10, 38; 16, 24; 27, 32; Mk 8, 34; Łk 9, 23; 14, 27; 1 Kor 1, 17-18; Ga 2, 19; 6, 14; Ef 2, 16; Kol 1, 20; 2, 14; Hbr 12, 2

2) Opracowania z liturgiki

- FERRARIS F., *Animowanie celebracji liturgicznych*, Kraków 2002
- Nadolski B., *Liturgika*, 1989-1992, 4 tomy.
- Nadolski B., *Leksykon liturgii*, Pallotinum, Poznań 2006

3) Podręczniki formacyjne dla służby liturgicznej

(w koncepcji formacji liturgicznej KDSL tematyka dotycząca ministranta krzyża jest omawiana wraz z ministrantem księgi):

- Duszpasterstwo Służby Liturgicznej, *Ministrant księgi*, Kraków 1984
- Duszpasterstwo Służby Liturgicznej, *Notatnik ministranta księgi*, Kraków 1985.
- Hoffsümmmer W., *33 spotkania z ministrantami. Modlitwa nauka, zabawa*, Kielce 2002.
- Hüek A., *Służba dająca radość. Podręcznik dla ministrantów*, Kielce 2000.
- *Katechizm służby liturgicznej*, wydanie 2, Światło-Życie, Lublin 1995.
- Nübold E., Stencel E., *Przy ołtarzu Pana, Wprowadzenie do służby ministranta*, wyd. 3, Pelplin 1994
- Rzeźwicki G., *Od kandydata przez stopnie ministranta funkcję lektora i ceremoniarza do animatora*, Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej Byblos, 2006
- Szczepaniec S. (red.), *Ceremoniał posług liturgicznych*, Kraków 1987.

4) Dokumenty liturgiczne

- *Konstytucja o Świętej Liturgii* z 4 grudnia 1963 r., nr 11, 26, 28
- *Caeremoniale episcoporum*, Watykan 1984, nr 28, 69, 125, 129, 170, 193, 194, 270, 321-323, 338, 822, 1011
- *Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego*, 2002, nr 100, 120, 122, 188, 308, dla wszystkich posługujących: nr 18, 45, 91, 107, 109, 110, 111, 119, 120, 122, 169-170, 274, 294, 310.
- *Wskazania Episkopatu Polski Po Ogłoszeniu Nowego Wydania Ogólnego Wprowadzenia Do Mszału Rzymskiego* przyjęte na 331. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski z dnia 9 marca 2005 r., nr 5, 8.

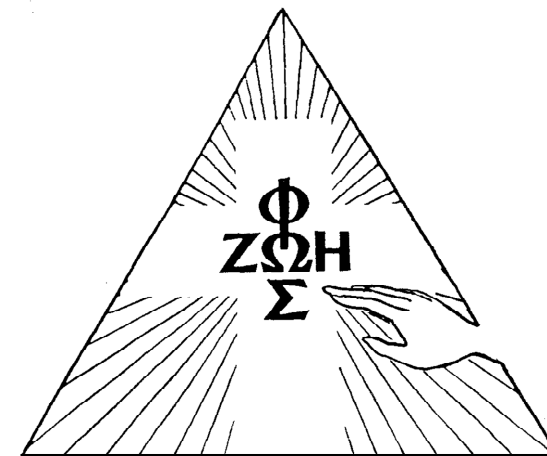
- Kongregacja Kultu Bożego, *List Okólny o Przygotowaniu i Obchodzeniu Świąt Paschalnych*, nr 68, 69, 71

5) Dokumenty liturgiczne w internecie

<http://www.kkbids.episkopat.pl/>

Krótkie pomoce liturgiczne

EUCHARYSTIA

MINISTRANT KRZYŻA

PRZYGOTOWANIE

SPOSÓB WYKONYWANIA POSŁUGI

Opr. Wojciech Kosmowski

członek Centralnej Diakonii Liturgicznej
Ruchu Światło-Życie
kosmowsk@mp.pl

Święto Podwyższenia Krzyża Świętego
AD 2007